

Смельянченко А. В., здобувачка вищої освіти 3 курсу, група Мен-181
Науковий керівник – **Повна С. В.**, к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет(м. Чернігів, Україна)

ТЕНДЕНЦІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Однією з економіко-правових форм інвестування є інноваційна діяльність, що набуває особливого значення у зв'язку з орієнтацією нашої держави на інноваційний шлях розвитку економіки країни. Інвестиційно-інноваційні процеси є головними та визначальними факторами сталого економічного росту. Інвестиційна діяльність як макроекономічний елемент є процесом закладки майбутнього економіки країни. Чим більші обсяги інвестицій сьогодні, тим більший обсяг валового внутрішнього продукту країни завтра [1].

Під інноваційним інвестуванням розуміють форму інвестування, яка здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу. Порівняльна характеристика понять "інвестиційна діяльність" та "інноваційна діяльність" поглиблює розуміння сутності цих трактувань, дає нам можливість виявити їх спільні та відмінні риси і встановити характерні особливості, що є особливо важливим для реалізації результатів теоретичних досліджень на практиці. Спорідненість та взаємозв'язок даних категорій полягає у тому, що вони обидві носять довготерміновий характер та спрямовані на отримання результату - одержання прибутку (доходу), або іншого ефекту [2].

Аналіз статистичних даних та основних тенденцій розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в Україні засвідчує, що періоди зниження інвестиційно-інноваційної активності підприємств співпадають з відповідними періодами економічної рецесії, що характеризується падінням реального ВВП, посиленням інфляційних процесів, скороченням виробництва і реального сектору економіки та загального падіння рівня життя населення. Таких періодів за останнє десятиліття було два. Перший, це період 2008 – 2010 рр., що був зумовлений світовою фінансовою кризою та призвів до значного знецінення національної валюти (50%). Наступна хвиля економічної рецесії розпочалася у 2014 р. і була зумовлена насамперед окупацією частини територій України, розгортанням військової агресії Російської федерації. На рис. 1 відображено індекси приросту інвестицій, інноваційних витрат та ВВП. Для забезпечення порівняння тенденцій розвитку економічних процесів та виключення впливу інфляційної складової, всі наведені показники відображено в доларах США [4].

Як показує міжнародний досвід, саме активна інвестиційно-інноваційна діяльність та державні вкладення у науку й технології у період економічної рецесії 2008-2013 рр. стала однією з визначальних детермінант її подолання.

Обсяги інвестицій, що надійшли в інноваційну діяльність у 2015-2019 роках, є надзвичайно низькими. Так, при сумі залучених у 2017 р. прямих іноземних інвестицій у розмірі 1630,4 млн дол. США, на фінансування інновацій спрямовано лише 0,25%. Це свідчить про неефективність державних заходів, спрямованих на залучення прямих іноземних інвестицій в інноваційну діяльність.

Якщо у 2015 р. більшість з них припадали на високотехнологічні сектори – разом 57%, то у 2017, 2018 рр. відповідно 89,3% та 90,1% коштів іноземних інвесторів було спрямовано у середньо- та низько-технологічний сектор за рахунок фінансування металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування (89% загальної суми коштів).

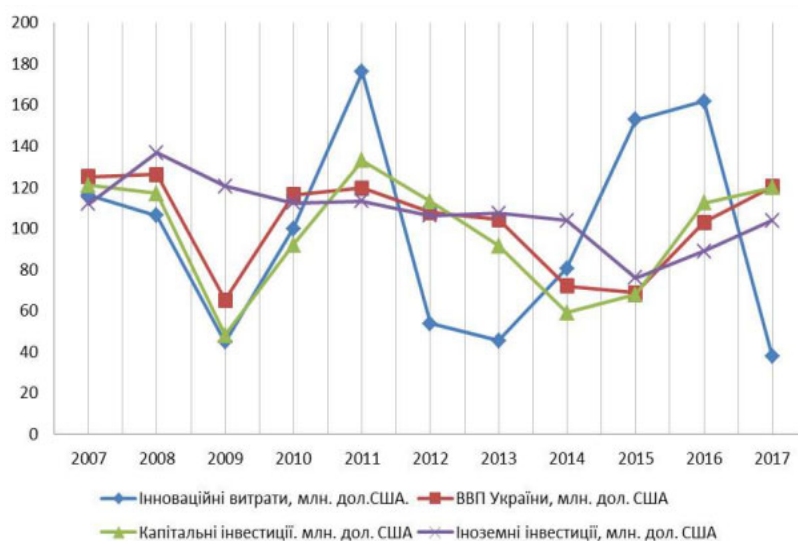

Рисунок 1 - Індеси основних показників інвестиційної, інноваційної діяльності та ВВП України, млн дол. США [4]

У 2017 р. інвестиції у наукові дослідження і розробки склали лише 0,62% ВВП, а з державного бюджету - тільки 0,21% ВВП. Це у багато разів менше, аніж у розвинутих країнах (від 1,7 % у Канаді до 4,7 % у Південній Кореї).

У 2019 р. на розвиток інновацій було направлено 29536,7 млн.грн., що склало 5% від загального обсягу коштів, спрямованих усіма суб'єктами на інноваційну діяльність. У 2018 р. та 2017 р. обсяги бюджетного фінансування були ще нижчими і склали 21036,7 млн грн. (4%) і 14324,6 млн грн. (3,5%) відповідно.

З 2017 р. змінилася структура фінансування інновацій коштами вітчизняних інвесторів, зокрема скоротилося фінансування галузей високотехнологічного сектору – з 18% у 2015 р. до 2% у 2018 р.

На сучасному етапі інвестиційно-інноваційний сектор України характеризується зниженням активності, дефіцитом фінансових ресурсів, падінням платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію, що спричинено значними недоліками під час розроблення та виконання державних цільових програм [4].

Висновок: Отже, Україна має потужний науковий потенціал, однак кризові явища призвели до втрати попиту на наукову продукцію на внутрішньому ринку, що пояснюється падінням загального рівня інвестицій на тлі інфляції, зростанням взаємо-заборгованості і переорієнтацією економічної діяльності з реального сектора в сектор фінансових операцій. Інвестиційний процес в Україні не виконує функцію сприяння оновленню виробничої бази на інноваційній основі, результатом реалізації якої мала б стати структурна перебудова національної економіки у напрямі формування виробництв з довгостроковими інноваційними конкурентними перевагами.

Список використаних джерел

1. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навчальний посібник. К.: «Видавничий дім «Комп'ютерпрес», 2014. 364 с.
2. Писаренко Т. В., Кваша Т. К. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2017 році: аналітична довідка. К. : УкрІНТЕІ, 2018. 98 с.
3. Сазонець І. Л. Інвестування : підруч. для ВНЗ / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 311 с.

Жовток В. А., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Науковий керівник – **Олійченко І. М.**, д.держ. упр., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ І ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розвинені країни та країни, що розвиваються активно працюють над тотальною цифровізацією усіх процесів, що протікають на рівні держави. Однією із важливих складових цифровізації є електронне урядування, впровадження котрого дозволяє більш ефективного адмініструвати наявні людські та природні ресурси. В Україні процес цифровізації здійснюється Міністерством та Комітетом цифрової трансформації.

За останні два роки концепція впровадження електронного урядування в країні була суттєво змінена і отримала назву «Держава в смартфоні». Центровим продуктом такого підходу є додаток Дія, що представляє собою віртуальне єдине вікно надання державних послуг. Проект реалізується Міністерством цифрової трансформації, що має на меті: до 2024 року перевести 100% послуг в онлайн-режим, 95% транспортної інфраструктури і досягнути 10% ВВП країни від ІТ-галузі. Проект Дія фінансується не із державного бюджету, а створений за підтримки проекту USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах / TAPAS», програми EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та реалізується Фондом Східна Європа та Innovabridge, проекту USAID «ВзаємоДія!» (SACCI) та проекту EGOV4UKRAINE.

Додаток Дія дозволяє отримувати різноманітні державні послуги, використовуючи смартфон. На даний час перелік таких послуг є обмеженим. Наприклад, громадяни мають можливість онлайн анулювання дозволу на виконання будівельних робіт, бронювання дозволів на міжнародні перевезення вантажів, верифікацію водійського посвідчення та інше. Перелік доступних послуг постійно розширюється.

На жаль, в процесі розгортання концепції цифровізації в Україні виникають суттєві проблеми, що стосуються інфраструктури загалом та зокрема охоплення території країни Інтернетом. До прикладу, беручи до уваги Чернігів та Чернігівську область, слід зазначити, що села, що розташовані за 10 км від міста (Чернігівський район) вже не мають доступу до якісного Інтернету, а мобільний Інтернет працює досить погано, адже покриття є нестабільним, а користувачеві доступний 2G-інтернет, що не дозволяє користуватися сучасними сайтами та додатками, які вимагають щонайменше 3G-підключення для нормальної роботи. В середині будівель майже відсутнє мобільне покриття, за таких умов доступ до мережі Інтернет автоматично неможливий. Таким чином, досить велика частка населення є відрізаною від електронних послуг на інфраструктурному рівні. За даними дослідження Factum Group, в Україні Інтернетом користуються близько 23 мільйонів та 65% з них мають домашній Інтернет, при цьому 22% заходять до Інтернету винятково зі смартфона. Майже всі громадяни віком з 25 до 34 років користуються інтернетом (96%), з 15 до 24 років ця частка складає 97% [1]. Якщо брати вибірку із людей віком більше ніж 65 років, то така частка складе лише 29%. За даними дослідження лише половина сіл країни має доступ до Інтернету. Така ситуація ускладнює практичне розгортання цифровізації, адже базою для цього є доступ до мережі Інтернет. На даний час Міністерство цифровізації запропонувало